

# Welke rechten heb jij?

ALLES  
OVER  
KINDER-  
RECHTEN

WERKBOEK  
KINDERRECHTEN-  
VERDRAG

[Kinderrechten.nl](https://kinderrechten.nl)

# INTRODUCTIE



Je moet altijd van alles. De hele dag door. Stil zitten in de klas, je kamer opruimen, je bord leeg eten. Het zijn best wat verplichtingen, maar als kind heb je ook rechten. Deze kinderrechten zijn afspraken over wat je ouders voor je moeten doen en waar de overheid voor moet zorgen. Maar ze gaan ook over gevaren waar je tegen beschermd moet worden, zoals mishandeling en oorlog.

## HET KINDERRECHTENVERDRAG

Als kind heb je het recht om veilig en gezond op te groeien. Je hebt recht op een naam en op ouders of andere verzorgers die je liefde en aandacht geven. Die je goed te eten, kleren en een veilig huis geven. En die ervoor zorgen dat je naar school gaat. Dat is je recht, maar ook iets wat je moet, het is een verplichting. Je gaat naar school om te leren over de wereld en om te ontdekken waar jij goed in bent en wat je leuk vindt. Ook heb je recht op vrije tijd, om te spelen en uit te rusten. Je hebt het recht om je mening te geven. En als er iets vervelends met je gebeurt of als je ziek wordt, heb je recht op hulp en goede verzorging.

Al deze afspraken zijn verzameld in het Kinderrechtenverdrag. Bijna alle landen in de wereld hebben hun handtekening eronder gezet. Zo ook Nederland. Dit betekent dat Nederland zich moet houden aan de afspraken.

## SPECIALAAL VOOR JOU

Omdat het belangrijk is dat je weet waar deze afspraken over gaan en welke rechten je hebt, is dit boekje geschreven. Speciaal voor kinderen in normale, begrijpelijke taal. Alle kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag zijn erin terug te vinden. Doe er je voordeel mee.

# WELKE KINDERRECHTEN ZIJN ER?

## Alle kinderrechten



- 1 WIE IS KIND**  
Je bent een kind als je jonger bent dan achttien jaar.
- 2 GEEN DISCRIMINATIE**  
De rechten uit het Kinderrechtenverdrag gelden voor alle kinderen. Het maakt dus niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruitziet en of je rijk bent of arm. De overheid moet er alles aan doen om ervoor te zorgen dat ieder kind krijgt waar het recht op heeft en beschermd wordt tegen discriminatie.
- 3 BELANG VAN HET KIND**  
Als er een beslissing wordt genomen over een kind, moet het belang van het kind voorop staan. Dat betekent dat gekeken moet worden naar wat voor hem of haar het beste is. Het maakt daarbij niet uit wie de beslissing neemt: de overheid, een ouder, juf of meester, een instelling of rechter.
- 4 WAT DOET DE OVERHEID**  
De overheid moet er alles aan doen om ervoor te zorgen dat je als kind gebruik kan maken van je rechten. Zo moet de overheid zorgen voor scholen, speelplekken en voor organisaties die jou en je ouders helpen als er thuis problemen zijn. Ook moeten rijke landen armere landen helpen zodat ook deze kinderen gebruik kunnen maken van hun rechten.
- 5 ROL VAN DE OUDERS**  
Ouders moeten goed voor je zorgen. Zij moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat je een veilig huis hebt, gezond te eten krijgt en naar school kan. Ook moeten ouders je helpen bij je rechten. Als ouders niet goed voor je kunnen zorgen, dan moet de overheid jouw ouders daarbij helpen.
- 6 LEVEN EN ONTWIKKELING**  
Ieder kind heeft het recht op leven. De overheid moet voor een veilige omgeving zorgen waarin je rustig kan opgroeien en je veilig en gezond kan ontwikkelen.
- 7 NAAM EN NATIONALITEIT**  
Als je wordt geboren krijg je een voornaam en een achternaam. Je ouders moeten jouw geboortedag en naam bij het gemeentehuis melden. Dan weet de overheid wie je bent en dat je bestaat. Opgroeien doe je, als dat kan, gewoon bij je ouders. Als je niet bij je ouders opgroeit, bijvoorbeeld omdat je in een pleeggezin woont of bent geadopteerd, heb je wel het recht om te weten wie je ouders zijn.
- 8 IDENTITEIT**  
Je hebt het recht om je identiteit (wie je bent, hoe je heet, waar je vandaan komt) te beschermen. Je identiteit mag niet zomaar worden veranderd. De overheid moet ervoor zorgen dat je naam, nationaliteit en familie niet van je worden afgenomen. Gebeurt dat wel, dan moet de overheid je helpen om het weer te herstellen.

“Ik wil liever bij mijn vader wonen.”



## Verhaal VAN HUGO

Hugo is twaalf jaar als zijn ouders gaan scheiden. De ouders van Hugo hebben afgesproken dat hij bij zijn moeder gaat wonen. Zijn vader ziet hij in het weekend. Hugo mist zijn vader en wil liever bij hem wonen. Zijn vader vindt dit goed, maar zijn moeder niet. Hugo besluit om een brief aan de kinderrechter te schrijven.

### OM WELKE KINDERRECHTEN GAAT HET?

Ieder kind heeft het recht om zijn mening te geven. Zeker als er beslissingen worden genomen over jouw leven, zoals over de plek waar je woont. In de wet staat dat als je twaalf jaar of ouder bent je een brief kan schrijven aan de kinderrechter. Dat heet de informele rechtsingang. Ben je jonger dan twaalf jaar, dan kan je ook een brief schrijven aan de kinderrechter, maar dan word je niet altijd uitgenodigd voor een gesprek.

### DE BRIEF AAN DE KINDERRECHTER

Hugo schrijft een brief aan de kinderrechter en krijgt een uitnodiging voor een gesprek. Tijdens het gesprek met de kinderrechter vertelt Hugo dat hij zijn vader mist. Hij wil zijn vader vaker zien en vraagt of hij voortaan bij zijn vader mag wonen.

### WAT ZEGT DE RECHTER?

De kinderrechter luistert goed naar de mening van Hugo, maar besluit toch dat hij bij zijn moeder moet blijven wonen. Zijn moeder woont een stuk dichterbij zijn school en sportclub. Ook de vriendjes van Hugo wonen in de buurt van zijn moeder. Wanneer je als kind een brief schrijft aan de kinderrechter, betekent dit dus niet dat de kinderrechter altijd doet wat jij graag wil. Gelukkig is het met Hugo goed gekomen: zijn ouders hebben samen besloten dat Hugo zijn vader vaker kan zien, maar dat hij bij zijn moeder blijft wonen.



“Mijn school wil mijn hoofddoekje verbieden.”



# Verhaal VAN MARIAM

Mariam is elf jaar, ze zit in groep zeven en draagt sinds kort een hoofddoekje. Toen ze dit voor de eerste keer deed, keken haar vriendinnen wel even op. Ze legde haar vriendinnen uit dat zij haar hoofddoekje draagt omdat zij haar geloof belangrijk vindt en wil laten zien dat zij moslima is. Gelukkig begrepen haar vriendinnen dit heel goed.

## VERBOD OP HOOFDDOEKJES

Toen Mariam bij de directeur moest komen schrok ze behoorlijk. Hij vertelde haar dat zij de eerste leerling is met een hoofddoekje en dat de school dit niet goed vindt. Vanaf dat moment geldt er een verbod op hoofddoekjes op school. Mariam is verdrietig en vraagt zich af of de school dit zomaar kan maken.

## OM WELKE KINDERRECHTEN GAAT HET?

Scholen hebben veel vrijheid om hun eigen regels te bepalen, maar zij moeten daarbij wel rekening houden met kinderrechten. Je hebt het recht op vrijheid van meningsuiting en om je eigen geloof te kiezen. Ook mogen de regels van school niet discrimineren, bijvoorbeeld op basis van geloof.

## WAT ZEGT DE RECHTER?

De rechter vertelt dat een school het dragen van hoofddoekjes alleen mag verbieden als dat nodig is om te voldoen aan de principes van de school. Mariam zit op een katholieke school. Daarom bepaalt de rechter dat een katholieke school uitingen van een ander geloof op school, zoals het dragen van een hoofddoekje, mag verbieden. Het hangt dus af van het soort school of het dragen van hoofddoekjes verboden mag worden. Bij een openbare school mag dit niet, maar bij een katholieke school dus wel. Het is daarbij wel belangrijk dat de school de regels voor iedereen en in elke situatie hetzelfde toepast en geen leerlingen discrimineert.



## 9 SCHEIDING

Je hebt als kind het recht om bij je ouders op te groeien. Soms kan dit niet, bijvoorbeeld omdat je ouders zijn gescheiden of omdat je in een pleeggezin woont. In dat geval moet je allebei je ouders kunnen blijven zien. Alleen als dat niet goed voor je is, kan het contact met één of beide ouders voor korte of langere tijd worden verbroken.

## 10 ALS GEZIN BIJ ELKAAR

Als je vader, moeder of beide ouders in een ander land wonen, heb je als kind het recht bij hen op bezoek te gaan. En als het mogelijk is, als gezin bij elkaar te wonen. De overheid van het land waar je ouders wonen, moet hierbij helpen.

## 11 GEEN KINDERONTVOERING

Je mag niet ontvoerd worden. Dit betekent dat je niet zonder dat jij het zelf wil, of zonder dat je ouders hiervoor toestemming hebben gegeven, naar een ander land gebracht mag worden of gedwongen mag worden om daar te blijven. Als je vader of moeder dit doet, zonder dat de andere ouder dit goed vindt, mag het ook niet. De overheid moet ervoor zorgen dat dit niet gebeurt en moet hier goede regels en afspraken voor maken.

## 12 EIGEN MENING

Je hebt het recht om je mening te geven. Zeker als er belangrijke beslissingen over je worden genomen. Volwassenen moeten vragen naar jouw mening en hier ook serieus naar luisteren, het maakt niet uit hoe oud je bent. Dit betekent overigens niet dat jouw mening altijd gevolgd moet worden, maar wel dat jouw mening meetelt.

## 13 VRIJHEID VAN MENINGSUITING

Ieder kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting. Om een mening te kunnen vormen, moet je toegang hebben tot informatie. Wanneer je jouw mening geeft, moet dat wel op een respectvolle manier gebeuren: schelden of iemand beledigen mag niet.

## 14 VRIJHEID VAN GELOOF

Je bent vrij om te denken wat je wil. Bijvoorbeeld over wat goed en slecht is. Ook mag je geloven wat je wilt. Je ouders helpen en begeleiden je hierbij, maar zij moeten wel rekening houden met jouw mening.

## 15 VRIJHEID VAN VERENIGING

Je hebt het recht om met andere kinderen in een groep bij elkaar te komen, lid van een vereniging te worden of zelf een club te beginnen. Als je met andere kinderen samenkomt, mogen jullie geen andere kinderen pesten. Ook kinderen moeten de rechten van andere kinderen respecteren.

## 16 PRIVACY

Je hebt recht op privacy. Niemand mag zich zomaar bemoeien met jouw leven. Mensen mogen ook niet ongevraagd bij jou in huis komen. Of bijvoorbeeld jouw brieven, appjes of e-mails lezen die je schrijft of krijgt.

## 17 INFORMATIE

Je hebt het recht informatie te krijgen die begrijpelijk voor je is. Deze informatie kan gaan over alles wat voor jou belangrijk is. Je krijgt die informatie thuis, op school, via internet, vrienden, televisie, radio, kranten of boeken. De overheid moet ervoor zorgen dat er genoeg begrijpelijke informatie voor je is en je beschermen tegen informatie die niet goed voor je is.

## 18 OPVOEDING

Je ouders moeten goed voor jou zorgen. Dit betekent dat zij ervoor moeten zorgen dat jij veilig en gezond kan ontwikkelen. De overheid helpt je ouders hierbij als zij dat nodig hebben, bijvoorbeeld met geld, hulp en zorg. Als je ouders werken, moet de overheid zorgen voor kinderopvang. En als het thuis niet goed gaat, moet de overheid ervoor zorgen dat je ergens anders opgevangen wordt.

# AAN DE SLAG!

Kies samen met de klas welke van de twee opdrachten jullie gaan doen:



1.

## MAAK EEN TONEELSTUK

Saida uit India heeft geen tijd om naar school te gaan omdat ze moet werken. Maak een toneelstuk waarin je een dag uit het leven van Saida naspeelt.

2.

## BAAS VAN DE WERELD

Stel je wordt de baas van de wereld. Wat zou je als eerste doen voor de kinderen in de wereld? Maak er een gedicht, rap, dans of tekening over.



# AAN DE SLAG!

Ieder kind heeft recht op een naam en nationaliteit. Maak een paspoort waarin alle gegevens over jezelf staan. Denk ook aan je lievelingsbezigheden: hobby's en sporten bijvoorbeeld.



# AAN DE SLAG!

Kies samen met de klas een opdracht:

1.

## KIES DE 3 BELANGRIJKSTE KINDERRECHTEN

Kies uit de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag de drie belangrijkste. Vergelijk deze rechten met elkaar. Wat valt op? Bespreek dit met elkaar.

2.

## GELDEN KINDERRECHTEN VOOR ALLE KINDEREN?

Het lijkt soms wel alsof kinderrechten niet voor alle kinderen gelden. Welk recht van kinderen in jouw buurt komt het meest in de knel? Stel dat je dit wilt duidelijk maken aan de regering, hoe doe je dat dan? Denk aan een tekening, poster, gedicht, rap of lied. Het mag in deze opdracht allemaal.

3.

## ANDERE LANDEN, ANDERE REGELS?

Alle kinderen hebben dezelfde kinderrechten. Waar ter wereld je ook woont. Toch heeft het ene recht meer betrekking op het ene land en een ander recht meer betrekking op een ander land. Maak kaartjes met alle kinderrechten erop en plak deze op een wereldkaart waar dat specifieke kinderrecht het meest geschonden wordt.

4.

## MAAK MET DE KLAS EEN KWARTETSPEL OVER KINDERRECHTEN

Verdeel de klas in groepjes van drie of vier kinderen. Elk groepje maakt één deel van het kwartet. Eerst kies je een kinderrecht en daarna bedenk je bijpassende onderwerpen. Na afloop spelen jullie het eigengemaakte kwartet: mag ik van jou in de categorie 'Privacy', 'geheim dagboek'?

**19 GEEN KINDERMISHANDELING**  
Je hebt als kind het recht om beschermd te worden tegen kindermishandeling. Je ouders, of anderen die voor je zorgen, moeten genoeg aandacht voor je hebben en je niet verwaarlozen. De overheid moet je beschermen tegen kindermishandeling, misbruik, geweld en verwaarlozing. Wanneer je hier toch slachtoffer van wordt, moet de overheid je helpen.

**20 BESCHERMING KINDEREN ZONDER GEZIN**  
Als je niet in je eigen gezin kan opgroeien, heb je recht op extra bescherming van de overheid. Je kan als kind dan het beste opgroeien in een omgeving die het meest lijkt op een gezin, zoals een pleeggezin of gezinshuis.

**21 ADOPTIE**  
Sommige kinderen zijn geadopteerd. Dat betekent dat je een andere vader en moeder krijgt dan je 'echte' ouders. Je mag als kind alleen worden geadopteerd als dat beter voor je is. Er zijn hier strenge regels voor. Kinderen moeten beschermd worden tegen adoptie die niet volgens de regels gaat.

**22 VLUCHTELINGEN**  
Vluchtelingenkinderen zijn kinderen die hun eigen land moeten verlaten omdat daar oorlog is of omdat ze daar niet veilig kunnen wonen. Veel van hen komen in vluchtelingenkampen terecht waar ze vaak in tenten leven en weinig eten hebben. Sommigen komen naar Nederland. Soms alleen en soms ook met hun ouders en broertjes of zusjes. Vluchtelingenkinderen hebben geen makkelijk leven en daarom hebben zij recht op extra hulp en bescherming. Als het nodig is, moeten ze in het land kunnen blijven waar ze naartoe zijn gevlucht.

**23 KINDEREN MET EEN HANDICAP**  
Als je gehandicapt bent is het moeilijker om dezelfde dingen te doen als kinderen die niet gehandicapt zijn. Je hebt met een handicap dan ook recht op extra zorg van de overheid. Dit om ervoor te zorgen dat je zo normaal en zelfstandig mogelijk kan leven. Zo moet je naar school kunnen gaan en goede zorg krijgen.

**24 GEZONDHEID**  
Als je ziek bent of iets hebt meegemaakt waardoor je in de war bent, hebt je recht op hulp. Je ouders of verzorgers moeten ervoor zorgen dat je die hulp krijgt. En de overheid moet ervoor zorgen dat er genoeg goede dokters en andere personen zijn om jou te helpen. Ook moeten er genoeg goede plekken zijn waar je geholpen kan worden, zoals ziekenhuizen. Maar er moet ook genoeg worden gedaan om te voorkomen dat je ziek wordt. Voorkomen is namelijk beter dan genezen. Daarom moet er genoeg informatie zijn over gezond leven en opgroeien. Rijkere landen zoals Nederland moeten armere landen helpen om de kinderen daar gezond te laten opgroeien.

**25 EVALUATIE UITHUISPLAATSING**  
Soms is het beter voor kinderen om niet thuis te wonen, bijvoorbeeld omdat de ouders niet goed voor ze kunnen zorgen. Je kan als kind dan bij familie, in een pleeggezin of in een instelling gaan wonen. Er moet dan wel regelmatig gekeken worden hoe het gaat en of je misschien weer bij je ouders kan gaan wonen.

**26 FINANCIËLE HULP**  
Je hebt als kind recht op financiële hulp als je dat nodig hebt. Bijvoorbeeld omdat je ouders niet kunnen werken. Zij krijgen dan een uitkering van de overheid om voor zichzelf en voor jou te zorgen.

**27 BASISBEHOEFTE**  
Je hebt recht op een huis om in te wonen, elke dag eten en drinken en kleren om aan te trekken. Dit zijn allemaal basisdingen die je nodig hebt om goed te kunnen opgroeien. Hier moeten je ouders voor zorgen. Als ze dat niet kunnen, moet de overheid je ouders helpen.

**28 ONDERWIJS**  
Je hebt het recht om naar school te gaan. Dit voelt nu misschien meer als een verplichting, maar het is een belangrijk recht. De overheid moet ervoor zorgen dat de basisschool gratis is en dat je daarna naar de middelbare school en eventueel het hoger onderwijs kan. De school moet een veilige plek zijn, leraren mogen niet schreeuwen en schelden en zij mogen geen kinderen slaan. Landen moeten elkaar helpen ervoor te zorgen dat ieder kind naar school kan.

**29 WAT JE MOET LEREN**  
Je moet op school je talenten kunnen ontwikkelen. Of het nu gaat om tekenen of taal, rekenen of sport. Je moet leren wat je later nodig hebt om goed voor jezelf en anderen te kunnen zorgen. Verder moet je leren over kinderrechten en leren om je ouders, andere mensen en de natuur te respecteren.

**30 EIGEN CULTUUR**  
Het kan zijn dat je uit een ander land komt dan de meeste mensen in het land waar je woont. In dat geval heb je het recht je eigen taal te spreken en je eigen cultuur en geloof te beleven. De overheid moet ervoor zorgen dat dit kan. Als je er anders uitziet of thuis een andere taal spreekt, moet je hetzelfde behandeld worden als alle andere kinderen.

**31 SPELEN EN VRIJE TIJD**  
Je hebt als kind recht op vrije tijd en rust. Je moet in je vrije tijd kunnen spelen en dingen doen die je leuk vindt. De overheid moet ervoor zorgen dat er in iedere buurt veilige speelplekken zijn en dat je de mogelijkheid hebt om naar een museum te gaan of een theater te bezoeken.

**32 GEEN KINDERARBEID**  
Je mag geen werk doen dat gevaarlijk of schadelijk is voor je gezondheid of ontwikkeling. Ook mag je niet werken als je daardoor niet naar school kan. Landen moeten duidelijke regels maken over hoe oud je moet zijn om betaald werk te mogen doen en hoeveel uur per dag je dan mag werken. In Nederland mag je bijvoorbeeld vanaf je 13e werken buiten schooltijd. Hier zijn wel speciale regels voor.

**33 GEEN DRUGS**  
Ieder kind moet beschermd worden tegen drugsgebruik. Ook mag je niet worden ingezet voor het maken en verkopen van drugs.

**34 GEEN SEKSUEEL MISBRUIK**  
Mensen mogen jou niet tot seks dwingen of op je inpraten totdat je het doet. Dat heet seksueel misbruik en dat is verboden. Je moet daartegen worden beschermd en als je dit toch overkomt, moet je goede hulp krijgen. Het is ook verboden om geld te verdienen aan kinderen die gedwongen worden seks te hebben. Dat heet kinderprostitutie. Er mogen geen foto's of films van jou gemaakt worden die met seks te maken hebben. Dat heet kinderpornografie. Mensen die dit toch doen, moeten daarvoor gestraft worden.

**35 GEEN KINDERHANDEL**  
Je mag als kind niet worden ontvoerd, verhandeld of verkocht. Soms worden kinderen die zijn geboren in arme families of zijn weggevloden van huis naar een ander land gebracht en gedwongen daar te werken. Dit heet kinderhandel en dat is verboden. De overheid moet je hiertegen beschermen. Landen moeten regels maken en met elkaar samenwerken om kinderhandel te voorkomen.

**36 GEEN UITBUITING**  
Je hebt het recht op bescherming tegen alle vormen van uitbuiting. Dat betekent dat anderen jou niet mogen gebruiken voor dingen die schadelijk voor je zijn.



# QUIZ

Hoeveel weet jij van kinderrechten?

Test jouw kinderrechtenkennis met deze leuke quiz!



1.

**Mag de moeder van de zestienjarige Frank zijn WhatsApp-berichten lezen zonder zijn toestemming?**

- A. Ja, moeders mogen altijd weten wat hun kinderen met anderen bespreken
- B. Ja, maar alleen als zij daarna aan Frank vertelt dat ze zijn berichtjes heeft gelezen
- C. Nee, de moeder van Frank moet zijn privacy respecteren
- D. Nee, tot zestien jaar mag het wel, maar op latere leeftijd niet meer

2.

**Jesse van dertien heeft een game gestolen bij een gamewinkel. Moet hij hiervoor gevangenisstraf krijgen?**

- A. Ja, een gevangenisstraf is goed om te voorkomen dat Jesse nog een keer steelt
- B. Nee, kinderen krijgen pas straf als ze veertien jaar zijn
- C. Nee, voor stelen krijg je nooit een straf
- D. Nee, er wordt eerst gekeken welke straf beter past bij Jesse

3.

**Mag de buurman jou vragen zijn auto te wassen voor drie euro?**

- A. Ja, als hij je voor die prijs niet meer dan één auto laat wassen
- B. Ja, zolang je het geld dat je verdient niet hoeft af te staan, bijvoorbeeld aan je ouders
- C. Nee, drie euro is te weinig geld voor het wassen van een auto
- D. Nee, het is kinderarbeid als je klusjes doet voor geld en dat is verboden

4.

**De ouders van Sanne en Jeffrey hebben weinig geld en kunnen de huur voor het huis niet meer betalen. Moeten Sanne en Jeffrey naar een pleeggezin?**

- A. Ja, de rechter bepaalt dat Sanne en Jeffrey naar een pleeggezin moeten
- B. Nee, een pleeggezin is alleen voor kinderen van wie de ouders niet voor ze kunnen zorgen.
- C. Nee, kinderen mogen niet zomaar bij hun ouders weggehaald worden, er moet andere woonruimte geregeld worden
- D. Ja, als ouders weinig geld hebben moeten de kinderen naar een pleeggezin

5.

**Mogen kinderen in een rolstoel naar dezelfde school als kinderen die niet in een rolstoel zitten?**

- A. Ja, kinderen in een rolstoel krijgen extra hulp en de school wordt aangepast
- B. Ja, want er zijn geen speciale scholen voor kinderen in een rolstoel
- C. Nee, kinderen in een rolstoel kunnen niet door de deur of aan een schooltafel zitten
- D. Nee, kinderen in een rolstoel moeten naar een speciale school

6.

**Zainab is met haar vader van Afghanistan naar Nederland gevlucht. Hier wordt Zainab heel ziek, mag zij worden opgenomen in het ziekenhuis?**

- A. Nee, Zainab is illegaal in Nederland en mag daarom niet naar het ziekenhuis
- B. Ja, alle kinderen in de wereld zijn gelijk en mogen naar het ziekenhuis
- C. Nee, Zainab is in Afghanistan geboren dus kan alleen dáár naar een ziekenhuis
- D. Ja, als de vader van Zainab de kosten van het ziekenhuis zelf betaalt



# LEEF TIJDSLADDER

In het Kinderrechtenverdrag is vastgelegd waar kinderen recht op hebben. Alles wat in dit verdrag staat, geldt voor alle kinderen van alle leeftijden, dus van 0-18 jaar. Naast deze rechten is in de wet vastgelegd wat kinderen mogen of moeten op een bepaalde leeftijd. Zoals vanaf welke leeftijd je mag werken of wanneer je je brommerrijbewijs mag halen. Kijk in de leeftijds ladder wat kinderen mogen – of soms moeten! – doen vanaf een bepaalde leeftijd.

0-4

- Bij je geboorte krijg je een Burgerservicenummer (BSN).
- Je ouders zijn verplicht om de kosten voor je levensonderhoud te betalen. Als je ouders dit niet kunnen moet de overheid jou financieel helpen.
- Vanaf 2,5 jaar mag je gebruik maken van de peuterspeelzaal. In sommige gemeenten is dit gratis, in andere gemeentes moeten ouders hiervoor betalen.
- Als je ouders buitenshuis werken kun je tussen 0 en 4 jaar overdag naar een crèche of kinderdagverblijf. Je ouders krijgen vanuit de Rijksoverheid een tegemoetkoming in de kosten.
- Je mag naar de basisschool vanaf je 4e verjaardag.
- Je hebt een eigen ID-kaart of paspoort nodig als je naar het buitenland gaat.

- Je kunt je als orgaandonor registreren. Als je overlijdt voor je 16e, dan kunnen jouw ouders of voogd ondanks de registratie bezwaar maken tegen de donatie.
- Is er medisch iets met je aan de hand? Dan heb je het recht om te horen wat er precies met je aan de hand is.
- De arts heeft naast toestemming van jouw ouders, ook jouw toestemming nodig voor het starten van een medische behandeling.

13

- Als je 13 jaar bent, mag je betaalde klusjes doen buiten schooltijden en een baantje hebben op zaterdag en in de schoolvakanties.
- Je kunt een eigen account aanmaken op Facebook en YouTube.

14

- Je hebt leerplicht en bent dus verplicht naar school te gaan.

- Als je een strafbaar feit pleegt, kun je een straf krijgen. Dit kan een werkstraf zijn, maar ook een leerstraf of een boete. In uitzonderlijke gevallen kan je als minderjarige zelfs een gevangenisstraf krijgen.

5

12

15

- Vanaf je 15e jaar mag je kranten bezorgen, ook een ochtendkrant.
- Als je werkt heb je recht op het minimumjeugdloon.
- Als je 15,5 jaar bent kun je het theorie-examen bromfietserijbewijs afleggen.

16

- Als je 16 jaar bent mag je zelf een arbeidsovereenkomst aangaan.
- Je mag maximaal 9 uur per dag en 45 uur per week werken. Let wel op: schooltijd telt mee als arbeidstijd en je mag niet 's nachts werken, geen oproepdiensten doen en niet overwerken.
- Je kunt de rechter vragen je meerderjarig te laten verklaren als je zwanger bent. Zo kun je voor je eigen kind zorgen en het zelf opvoeden.
- Je kunt een eigen zaak beginnen als je daarvoor toestemming krijgt van de rechter.
- Je kunt veroordeeld worden volgens het volwassenenstrafrecht als je de strafwet overtreedt. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen.
- Je mag zelf beslissen over alle medische behandelingen die betrekking hebben op jou.
- Je mag een testament maken voor als je overlijdt.
- Vanaf je 16e mag je theorie-examen voor je autorijbewijs doen.
- Als je 16,5 jaar bent mag je beginnen met autorijlessen.
- Vanaf je 16e mag je ook je bromfietserijbewijs halen en brommer rijden.
- Je leerplicht voor vijf dagen in de week loopt af als je een havo-, vwo- of mbo2-diploma hebt. Heb je geen havo-, vwo- of mbo2-diploma, dan heb je een kwalificatieplicht tot je 18e.
- Je mag zonder toestemming van je ouders een tattoo of piercing laten zetten.

17

- Vanaf je 17e jaar mag je praktijkexamen voor het autorijbewijs doen.
- Je kunt, als je geslaagd bent voor je autorijbewijs, onder begeleiding van een coach de weg op.
- Als je wilt studeren als je 18 jaar wordt, dan kun je op je 17e jaar alvast je basisstudiebeurs aanvragen.

18

- Je hebt stemrecht en mag dus stemmen bij de verkiezingen.
- Je mag jouw zetel innemen als je verkozen bent voor de gemeenteraad, Provinciale Staten, Eerste of Tweede Kamer. Let op: je mag je al vanaf 14 jaar verkiesbaar stellen.
- Je kunt zelf een rechtszaak aanspannen.
- Werken mag je nu niet alleen overdag, maar ook 's nachts.
- Je mag trouwen.
- Je kunt een bankrekening openen zonder toestemming van je ouders.
- Onder bepaalde voorwaarden kun je je voor- of achternaam laten veranderen.
- Je mag, als je je rijbewijs hebt gehaald, nu ook zonder begeleider in een auto rijden.
- Je mag studiefinanciering aanvragen als je een mbo-opleiding volgt (bij een hbo of wo-opleiding mag dit eerder).
- Je mag een tegemoetkoming scholieren aanvragen als je nog vmbo, havo of vwo doet.
- Als je jeugdhulp ontvangt, dan loopt dit in veel gevallen af.
- Je bent verplicht om premie voor de zorgverzekeringswet te betalen.

**GEFELICITEERD!**  
**JE BENT MEERDERJARIG EN**  
**VOLWASSEN VOOR DE WET.**  
**NU MAG JE ALLES WAT**  
**VOLWASSENEN MOGEN:**



“Mijn moeder heeft geen huis meer.”



# Verhaal VAN RICK

Rick is elf jaar als hij met zijn moeder dakloos raakt. De moeder van Rick heeft schulden en kan de huur van hun huis niet meer betalen. Zij kunnen niet bij familie en vrienden slapen en er is geen geld voor een hotel. Rick en zijn moeder hebben de gemeente om hulp gevraagd, maar die zegt dat de opvang vol zit. De gemeente stelt voor dat Rick naar een pleeggezin gaat en zijn moeder naar de nachtopvang. Rick schrikt hier erg van, hij wil graag bij zijn moeder blijven.

## OM WELKE KINDERRECHTEN GAAT HET?

Ieder kind heeft het recht op basisbehoeften die nodig zijn om veilig en gezond op te groeien. Een dak boven je hoofd is een belangrijke basisbehoefte. Je ouders moeten voor onderdak zorgen. Lukt dit niet, dan moet de overheid helpen. Je mag niet zomaar bij je ouders worden weggehaald. Ook niet als jij en je ouders dakloos zijn.

## WAT MOET DE GEMEENTE DOEN?

Als jij en je ouders dakloos zijn, moet de gemeente jullie een plekje in de opvang geven. Als er geen plek is moet de gemeente verder zoeken totdat er wel een plek is waar jij samen met je ouders terecht kan. Bijvoorbeeld in een hotel of een vakantiehuisje.

### EEN VEILIGE PLEK

Met Rick en zijn moeder is het gelukkig goed gekomen. Zij kunnen samen terecht in een vakantiehuisje. De moeder van Rick krijgt hulp bij haar schulden en het vinden van een nieuw huis waar zij samen met Rick kan wonen.

### 37 OPSLUITEN VAN KINDEREN

Als je iets doet wat niet mag, heb je recht op hulp van een advocaat die voor jouw rechten opkomt. Je mag niet zomaar worden opgesloten in de gevangenis. Het opsluiten van kinderen is een uitzondering en mag alleen als een kinderrechtter besluit dat het niet anders kan. En als het al moet, dan moet dat op een speciale plek gebeuren, zoals een jeugdgevangenis. Als je tijdelijk bent opgesloten, moet je goed en respectvol behandeld worden. Ook moet je onderwijs krijgen, contact hebben met je familie en bezoek kunnen ontvangen. Het is verboden om kinderen de doodstraf of een levenslange gevangenisstraf te geven.

### 42 INFORMATIE OVER KINDERRECHTEN

Als je niet weet wat je rechten zijn, kun je ook niet voor je rechten opkomen. Daarom moeten jij maar ook je ouders informatie krijgen over kinderrechten. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen weet dat het Kinderrechtenverdrag bestaat en welke kinderrechten er zijn.

### 43 TOEZICHT

Het Kinderrechtencomité controleert of de landen die beloofd hebben zich aan de kinderrechten te houden, dit ook echt doen. In dit Kinderrechtencomité zit een groep mensen die veel weten over kinderrechten.

### 38 BESCHERMING TEGEN OORLOG

Als er in een land oorlog is, heb je als kind recht op extra bescherming en zorg. Voor kinderen die jonger zijn dan vijftien jaar is het verboden om mee te vechten in het leger. Kinderen die als soldaat meedoen aan een oorlog, worden hier meestal toe gedwongen.

### 44 VERSLAG UITBRENGEN

Alle landen die beloofd hebben zich aan de kinderrechten te houden, schrijven elke vijf jaar een rapport aan het Kinderrechtencomité. In dit rapport staat hoe het gaat met de kinderrechten in hun land. Als het niet goed gaat met de kinderrechten in een land, vertelt het Kinderrechtencomité hoe het beter kan.

### 39 ZORG VOOR SLACHTOFFERS

Als je slachtoffer bent van geweld, oorlog, mishandeling, seksueel misbruik, verwaarlozing of uitbuiting heb je recht op goede hulp. Je moet geholpen worden om weer verder te kunnen met je leven.

### 45 ORGANISATIES VOOR KINDEREN

Organisaties die met en voor kinderen werken, moeten er goed op letten dat kinderen krijgen waar ze recht op hebben. Ze mogen naar het Kinderrechtencomité schrijven over hoe het gaat met de kinderrechten in een land. Ook mogen kinderen hun mening geven en met het Kinderrechtencomité gaan praten.

### 40 KINDERSTRAFRECHT

Als je iets doet wat volgens de wet verboden is, dan kan je daarvoor een straf krijgen van de rechter. Maar alleen een straf die bij jou als kind past. Dit betekent dat de rechter rekening moet houden met je leeftijd. Ook heb je recht op hulp van iemand die de wet goed kent, zoals een advocaat. Het is belangrijk dat je na je straf weer goed verder kunt leven.

### 46 REGELS KINDERRECHTENVERDRAG

In de laatste artikelen van het Kinderrechtenverdrag staan regels over het verdrag zelf. Er staat bijvoorbeeld dat alle landen ervoor mogen kiezen om lid te worden, wanneer het verdrag in werking treedt en welke procedure geldt om veranderingen aan te brengen. Kinderrechten moeten net als kinderen beschermd worden.

### 41 BETERE REGELS

Het kan zijn dat in de wet van een land regels zijn afgesproken die nog beter zijn voor kinderen dan de regels in het Kinderrechtenverdrag. In dat geval gaan die betere regels voor.

# AAN DE SLAG!

Ieder kind heeft recht op gezond eten. Teken gezond eten dat je lekker vindt en teken het eten dat je niet lekker vindt (en liever onder de tafel aan de hond geeft).



## AAN DE SLAG!

### RAAD JE PLAATJE?

Pak om de beurt een kaartje uit de envelop waarop een kinderrecht geschreven staat. Teken op een groot vel papier wat op het kaartje staat. De rest van de kinderen moet binnen de tijd van de zandloper raden wat je tekent. Nodig: envelop met daarin kaartjes van kinderrechten, zandloper (telefoon), potlood en papier.



## MOPPEN

### ZAKKENROLLER

Rechter: 'Je ontkent dat je die auto hebt gestolen?'  
Leo: 'Ja, dat kan toch helemaal niet. Ik ben zakkenroller, waar zou ik zo'n grote auto moeten laten?'

### STRAF

Wouter vraagt aan de leraar: 'Meneer, kun je ook straf krijgen voor iets dat je niet gedaan hebt?'  
Waarop de leraar zegt: 'Natuurlijk niet, jongen.'  
'Gelukkig maar!' zegt Wouter. 'Want ik heb mijn huiswerk niet gemaakt!'

### SOLLICITATIE

Anne solliciteert bij een bedrijf naar een baan. Ze vraagt hoeveel geld ze kan verdienen. Haar toekomstige baas zegt: 'Nu 750 euro per maand en later meer'. 'Dan kom ik later wel terug', antwoordt Anne.

### TE LAAT

Meester tegen Mario die weer te laat op school komt: 'Hoe vaak moet ik nou nog tegen je zeggen dat je op tijd op school moet zijn?'  
Mario: 'Nog 12 keer meester.'  
Meester: '12 keer, hoezo dat?'  
Mario: 'Dan hebben we vakantie!'

### ZAKGELD

De moeder van Mohamed zet een bord soep voor hem op tafel. Ze zegt: 'Ik heb het tafelkleed net gewassen, dus maak het niet vies! Als je knoeit, houd ik per vlek twee euro op je zakgeld in.' Vervolgens gaat ze de keuken weer in. Als ze terugkomt, ziet ze Mohamed met zijn lepel soep uitsmeren over het laken. Ze is boos en schreeuwt naar Mohamed: 'Wat ben je aan het doen!?'  
Mohamed zegt: 'Ik maak van drie vlekken één vlek, dan ben ik minder zakgeld kwijt.'

### SPELEN

Twee kangoeroemoeders zitten met elkaar te praten. Zegt de een tegen de ander: 'Als het maar niet gaat regenen, want dan willen de kinderen binnenspelen en dat vind ik veel te druk!'

### RAADSEL

Wat is van jou, maar wordt door anderen het meest gebruikt?

Antwoord: je naam





# ANTWOORDEN

Bekijk hier hoe jij de quiz hebt gemaakt.  
Ben jij een echte kinderrechtenexpert?

## Vraag 1: het juiste antwoord is C

Ieder kind heeft recht op privacy. Dit betekent dat ouders niet zonder toestemming jouw post of dagboek mogen lezen. Hetzelfde geldt voor WhatsApp-berichten. De moeder van Frank moet dus eerst toestemming vragen aan Frank voor het lezen van zijn berichtjes.

## Vraag 2: het juiste antwoord is D

In Nederland kun je vanaf twaalf jaar een straf krijgen als je verdacht wordt van iets wat volgens het strafrecht niet mag. Denk aan een taakstraf of een leerstraf. Er moet altijd worden gekeken welke straf het beste past. Voor kinderen gelden namelijk de speciale regels van het jeugdstrafrecht, waarbij voorop staat dat er kan worden geleerd van fouten. Daarom krijgen kinderen in Nederland niet zo vaak een gevangenisstraf. Al helemaal niet voor het stelen van een game.

## Vraag 3: het juiste antwoord is B

Je mag als kind klusjes doen tegen een vergoeding, zoals het wassen van een auto of het doen van de afwas. Dat is geen kinderarbeid. Maar je mag geen werk doen dat slecht is voor je gezondheid, waardoor je niet naar school kan of waarbij je verdiend geld aan je ouders of een andere volwassene moet afstaan. In Nederland mag je vanaf dertien jaar een baantje hebben, maar nog niet veel werken.



## Vraag 4: het juiste antwoord is C

Je hebt het recht om bij je ouders te wonen. Dat is in de meeste gevallen het beste voor iedereen. Daarom mag je niet zomaar van je ouders worden gescheiden. Ook niet als je ouders de huur niet meer kunnen betalen. De gemeente moet zorgen voor een vervangende woonplek als je ouders dat zelf niet kunnen regelen.

## Vraag 5: het juiste antwoord is A

Kinderen met een handicap hebben dezelfde rechten als alle andere kinderen. Alleen kunnen zij zich moeilijker bewegen en soms zijn bepaalde activiteiten lastiger. Toch moeten deze kinderen een zo normaal mogelijk leven leiden en dus naar een gewone school kunnen. Scholen moeten zo aangepast zijn dat ook kinderen met een handicap welkom zijn.

## Vraag 6: het juiste antwoord is B

Ieder kind heeft het recht op een zo goed mogelijke gezondheid en gezondheidszorg. Dit geldt ook voor een kind dat naar Nederland is gevlucht en nog niet de goede papieren heeft om naar het ziekenhuis te kunnen. Niemand mag worden geweigerd.





# HOUD JE EEN SPREEKBEURT OVER KINDERRECHTEN?

*Wij hebben tips!*

Houd jij een spreekbeurt over kinderrechten? Goed idee, want je klasgenoten willen vast weten waar ze allemaal recht op hebben. Je kunt het zo leuk en boeiend maken als je zelf wilt. Wij helpen je graag met tips en alle informatie die je nodig hebt.

**STAP 1:** In één spreekbeurt kun je natuurlijk niet álles over kinderrechten vertellen. Kies daarom een onderwerp of een kinderrecht dat je het meeste interesseert en waar je graag meer van wilt weten.

**STAP 2:** Nadat je een onderwerp hebt gekozen is het belangrijk dat je genoeg informatie verzamelt. Je kunt die informatie van deze website halen, maar bijvoorbeeld ook naar de bibliotheek gaan. Leen een boek dat gaat over een bepaald kinderrecht of zoek naar meer informatie op het internet zoals [www.kinderrechten.nl](http://www.kinderrechten.nl). Je kunt natuurlijk ook een onderwerp kiezen uit de krant of van het Jeugdjournaal.

**STAP 3:** Probeer altijd je eigen mening te vormen over het onderwerp van je spreekbeurt. Dat betekent dat jij anderen uitlegt wat jij ervan vindt. Het is tenslotte jouw spreekbeurt. Je moet je mening kunnen verdedigen. Daarvoor gebruik je je ervaringen en de feiten en voorbeelden die je hebt gevonden tijdens het voorbereiden van je spreekbeurt.

**BESTEL GRATIS POSTERS EN KAARTEN**

Een spreekbeurt over kinderrechten wordt natuurlijk nog leuker als je posters kunt ophangen in je klas en als je dingen uit kunt delen. Dat kan! Wij hebben posters en kaarten over kinderrechten. Stuur een mailtje naar [info@kinderrechten.nl](mailto:info@kinderrechten.nl) en vertel ons wat je wilt hebben, hoeveel kinderen er in je klas zitten en waar we de spullen heen kunnen sturen.



# HEB JE VRAGEN OVER KINDERRECHTEN?

Alle kinderen hebben rechten. Jij dus ook. Zo heb je het recht om veilig op te groeien, recht op onderwijs en recht op medische zorg. Deze en andere kinderrechten staan in het Kinderrechtenverdrag. Kinderrechten zijn afspraken over hoe we met kinderen moeten omgaan. Maar helaas worden niet alle afspraken nagekomen. Vooral kwetsbare kinderen, zoals kinderen met een beperking, kinderen in armoede, kinderen die naar Nederland zijn gevlucht, kinderen die slachtoffer zijn van geweld of oorlog, kinderen die niet in het eigen gezin opgroeien en kinderen in het strafrecht, lopen hierdoor risico op een schending van hun kinderrechten. De Kinderrechtenhelpdesk van Defence for Children komt op voor de rechten van alle kinderen. Hier beantwoorden we niet alleen jouw vragen, maar ook die van ouders, advocaten en hulpverleners. We doen ons uiterste best iedereen zo goed mogelijk verder te helpen. Ook als blijkt dat er voor een grotere groep kinderen iets niet goed geregeld is. In dat geval doen wij extra onderzoek en proberen we de regels aan te passen. Heb je een vraag over kinderrechten?

Bel dan met de Kinderrechtenhelpdesk via het nummer **071 51609810** ((op werkdagen bereikbaar van 9 tot 17 uur). Bel je op een ander moment of nemen we de telefoon niet op? Laat dan een voicemail bericht achter. Geef daarin in ieder geval je telefoonnummer of e-mailadres door. Je kunt ook kijken op [www.kinderrechten.nl](http://www.kinderrechten.nl) of een mail sturen naar [info@defenceforchildren.nl](mailto:info@defenceforchildren.nl). Wij helpen je graag verder!



Dit boekje is gemaakt door het Kinderrechtencollectief.  
We bestaan uit de volgende organisaties: Defence for Children,  
Kinderpostzegels, de Nationale Jeugdraad (NJR), Save the Children,  
Augeo Foundation en Terre des Hommes, met als adviseur het  
Nederlands Jeugdinstituut.

*Kinderrechten.nl*